

בשער הספר

"אין סכין מתחדרת אלא על ירך חברתה" (כראשית רבה)

אין ספר זה דומה לספרים אחרים שעניינם שיחות בין מראיין למרואיין. בדרך כלל אנו נוקקים לז'אנר הזה כדי לאפשר לאדם שיש לציבור עניין להכירו טוב יותר, אך הוא אינו פנוי לספר את סיפור חייו, לעשות כן באמצעות מראיין חרוץ ונריב ששאלותיו הן מעין קולב לתלות עליו תשובות מחכימות.

מה שאין כן השיחה שבין חיים משגב ושמעון פרס. היא דומה יותר לצחצוח חרכות. בשאלה נעוצה התשובה והתשובה מערערת על ההשקפה שמבטאת השאלה. שכן לא רק ההווה והעתיד נידונים כאן, אלא גם העבר. וכבר אמר ג'ורג' סאנטיאנה כי "מי שאינו לומד מן העבר נידון לחיות אותו שנית". ובנוהג שבעולם, את טעויות העבר שאנו משתדלים לשכוח אחרים משתדלים לזכור. ואף על פירוש העבר ופירוש האותות שמשרר לנו העתיד נחלקות הדעות.

אין ענייני של העורך להשתתף בדיון הזה המתנהל אמנם ברוח טובה אך הוא חדרור מתח. נידונות כאן שתי השקפות מנוגדות. האחת, זו שחיים משגב מבטאה בתוקף, והיא גורסת שהים הוא אותו הים ותערבים הם אותם הערכים, ולכן אין לנו אלא לסמוך על יתרון כוחנו, בתקווה שאף הוא לא ישתנה, כים וכערבים, והאחרת, שמבטאה שמעון פרס בלשון בהירה, גינוחה אך נחרצת, והיא גורסת, כהירקליטוס בשעתו, כי דבר אינו נשאר כשהיה, הנהר אינו אותו נהר, הים אינו אותו הים, העולם אינו אותו עולם, אירופה אינה אותה אירופה, ומן הסתם גם הערכים אינם אותם הערכים.

אף כי השואל והמשיב מכירים בזה שביסוד ההשקפה הציונית מונחת המשאלה לקיים מדינה יהודית דמוקרטית, נותרת בעינה השאלה איזו היא הדרך לעשות כן בלי לסכן אף לא אחד משני מרכיביה אלה, שבלי כל אחד מהם היא נופלת. משגב סבור שאפשר לקיימה מאחורי קיר ברזל ואילו פרס, בעל ניסיון רב ביותר בפרוול המרכבה הציונית, מושך עמו מזה שנים רבות את ההכרה שמוטב לגייס את המוח היהודי ואת

הישגי המדע המודרני לפתרון של שלום.
 ולא נותר לי אלא להביא מדברי נתן אלטרמן, המשורר האהוב על
 שמעון פרס, "על חוד סבין לנצח לא נוקין". אפשר שביקש לומר גם
 זאת: מי שכל ימיו נלחם על השקפותיו ובערוכב ימיו הוא יכול להביט
 אחורה בלי זעם וקרימה בתקווה, לעולם לא יהיה ממש זקן.

נתן שחם

רפיסות זה
 הוותורים
 אחר לגמרי
 החזון הצח
 עם קשיים
 איני סבור,
 פורץ ההתג
 יש להם עו
 כמעט בסו
 בלשון הם
 עד לא מכ
 יביא למד
 בה ללא פ
 של אנטיס
 לתמוך בז
 - פשוט
 בדיוק מש
 זאב ז'בוט
 כנראה, ש
 את שעלי
 בעובדה ש
 ז'בוטינסק
 להאמין ש
 לאחר שג
 אריאל שר
 לאחרונה:
 בצבא - ו
 יום הכיפור
 מעיניו -